

KLEINES LATINUM

(in 10 Lektionen)

I

1. Rōmānī ad oppidum veniunt. 2. Caesar Q. Pedium lēgātum in Galliam mittit. 3. Gallī frūmentum ex agrīs in oppida comportant. 4. Oppidānī lēgātōs ad Labienum mittunt. 5. Vēnetī bellum parāre īnstituunt. 6. Rhēnus populī Rōmānī imperium finit; īnfluit in Océanum. 7. Caesar lēgātīs tribūnīsque perīculum ostendit. 8. P. Sulpicium Rūfum lēgātum cum praesidiō relinquit. 9. Ex locō idōneō Rōmānī tēla iactant.

10. Réliquī sē cōfirmant et in vallō cōsistere audent. 11. Labiēnus primum suum, deinde aliōrum equōs rémovet et tunc proelium committit. 12. Post proelium agrōs Gallōrum vāstat et multōs virōs abdūcit. 13. Mittit prīmō Brūtum cum legiōnāriīs, post cum aliīs C. Fabium lēgātum; postrēmō ipse íntegrōs subsidiō addūcit. 14. Nostrī magnum numerum Gallōrum occīdunt, réliquōs tēlis repellunt.

2

1. Galba sententiās tribūnōrum exquirat. 2. Belgae vicōs aedificiāque incendunt atque cōpiīs suīs ad castra Rōmānōrum contendunt. 3. Rōmānī castra pōnunt et vallō fossāque mūniunt. 4. Gallī ex locīs apertīs in silvās sē recipiunt. 5. Cōnsilia Gallōrum subita et repentīna sunt. 6. Reliquī Belgae in armīs sunt, et Germānī, quī cis Rhēnum incolunt, sē cum Belgīs coniungunt. 7. P. Sextius Baculus, quī primum pīlum dūcit, arma capit atque in portā cōsistit.

8. Etiam ad impedīmenta diū pūgnant, propterea quod prō vallō carrōs Gallī oppōnunt et ē locō ēditō in nostrōs tēla iactant et multōs vulnerant. 9. Iccius Rēmus magnā grātiā inter suōs est. 10. Rhódanus prōvinciam nostram ab Helvétīs dīvidit. 11. Reliquī sē fugae mandant atque in proximās silvās sē abdunt. 12. Rēmī parātī sunt imperāta facere et Rōmānōs oppidīs recipere et frūmentō iuvāre. 13. T. Pullō et L. Vorēnus, fortissimī virī, perpetuās inter sē controversiās habent et dē locō contendunt.

3

1. Mediā nocte Caesar sagittāriōs et funditōrēs subsidiō oppidānīs mittit. 2. Caesar oppidum ex itinere oppūgnat, quod vacuum ab dēfēnsōribus est. 3. Rēmī, quī proximī Galliae ex Belgīs sunt, ad Caesarem lēgātōs mittunt prīmōs cīvitātis. 4. Caesar explōrātōrēs centuriōnēsque praemittit, quī locum idōneum castrīs dēligunt. 5. Nervīi hominēs ferī magnaēque virtūtis sunt; increpitant et incūsant ceterōs Belgās, quī sē populō Rōmānō dēdunt et patriam virtūtem proiciunt. 6. Caesar duās legiōnēs novās cōnscribit et, initiō aestātis in Galliam quī dēdūcit, Q. Pedium lēgātum mittit.

7. Ipse, cum prīmum pābulī cōpia est, ad cōpiās venit. 8. Plūrimum inter Belgās Bellovacī et virtūte et auctoritatē et hominum numerō valent. 9. Caesar Bellovacōs Dīviciācī et Haeduōrum causā cōnservat et, quod est civitās magnā inter Belgās auctoritatē atque hominum multitūdine praestat, sescentōs obsidēs poscit. 10. Equitēs Trēverī, quōrum inter Gallōs virtūs est singulāris, quī auxiliī causā ad Caesarem veniunt, domum contendunt.

4

1. Flūmen est Arar, quod per finēs Haeduōrum et Sēquanōrum in Rhódanum influit, incrēdibilī lēnitātē. 2. Mīlitēs propter propinquitātē et celeritātē hostium Caesaris imperium nōn exspectant, sed per sē necessariā administrant. 3. Gallia est omnis dīvīsa in partēs trēs, quārum ūnam incolunt Belgae, aliam Aquitanī, tertiam, quī ipsōrum linguā Celtae, nostrā Gallī appellantur. 4. In omnī Galliā hominum, quī aliquō sunt honōre, genera sunt duo. Nam plēbs paene servōrum habētur locō, quae nihil audet per se, nullīs adhibētur conciliīs.

Plerīque cum aere aliēnō aut magnitūdine tribūtōrum aut iniūriā potentium premuntur, sēsē in servitutem dant nobilibus, quibus omnia sunt iura, quae dominīs in servōs. Sed dē duōbus generibus alterum est druidum, alterum equitum. 5. Dēfectiōne Haeduōrum bellum augētur. Lēgātīōnēs in omnēs partēs mittuntur. 6. Equitēs nostrī levisque armaturae peditēs rursus in aliam partem fugam petunt et cālōnēs, quī ab decumanā portā ac summō colle hostēs in castrīs nostrīs vident, fugae sē mandant. 7. Mīlitēs duārum legiōnum, quae in novissimō agmine praesidiō impedīmentīs sunt, ab hostibus cōspiciuntur. 8. Caesar in finēs Ambīanōrum pervenit, quī sē suaque omnia sine morā dēdunt.

5

1. Caesar per Nerviōrum finēs trīduum iter facit et ínvenit ex captīvīs: "Sabis flumen ā castrīs tuīs nōn amplius mīlibus passuum decem abest. Trāns id flūmen omnēs Nerviī adventum Rōmānōrum expectant ūnā cum Atrebātibus et Viromanduis, finitimīs suīs. Expectantur etiam ab iīs Atuaticōrum cōpiae atque sunt in itinere. Mulierēs quīque per aetātem inūtilēs videntur, in eum locum coniciunt, quō propter palūdēs exercituī aditus nōn est." 2. Ex dēditīciīs Belgīs reliquīsque Gallīs complūrēs Caesarem sequuntur et ex iīs quīdam eōrum diērum cōnsuetūdinem itineris exercitūs nostrī perspiciunt. Iī nocte ad Nerviōs perveniunt et iīs dēmōstrant:

"Inter singulās legiōnēs impedīmentōrum magnus numerus intercēdit et facile est, cum prīma legiō in castra venit reliquaeque legiōnēs magnum spatium absunt, eam sub sárcinīs adorīrī." 3. Hostēs secundā vigiliā magnō cum strepitū ac tumultū castrīs ēgrediuntur. Eam rem Caesar statim per explōrātōrēs cognōscit et īnsidiās verētur. Itaque exercitum equitātumque castrīs cōntinet. Prīmā lūce omnem equitātum praemittit. T. Labiēnus lēgātus cum legiōnibus trībus sequitur. Iī hostēs adoriuntur et multa mīlia passuum persequuntur.

6

1. Caesar hīs nuntiīs litterīsque commōtus duās legiōnēs novās cōscripsit. 2. Orgetorix regnī cupiditāte indūctus coniuratiōnem nobilitātis fēcit. 3. Celeritāte Rōmānōrum permōtī Gallī lēgātōs ad Caesarem mīsērunt. 4. T. Labiēnus castrīs hostium potītus et exercitum eōrum cōnspicātus decimam legiōnem praemīsit. 5. Caesar Rēmōs cohortātus liberāliterque ōratiōne prosecūtus omnem senātum ad sē ēvocāvit prīncipumque liberōs obsidēs poposcit. 6. Caesar lēgātīs pācem et amīcitiam petentibus liberāliter respondit. 7. Mīlitēs Gallōs flūmen trānāre conantēs īnsecūtī magnam partem eōrum concīdērunt.

8. Omnēs Belgārum cōpiae ūnum in locum coactae ad Caesarem vērunt. 9. Eō Caesar mediā nocte iisdem dūcibus ūsus, quī nuntiū ab Icciō vērunt, Numidās Balearēsque subsidiō oppidānis mīsit. 10. Hostēs impedītōs nostrī in flūmine aggressī magnum numerum eōrum occīdērunt. Reliquōs per eōrum corpora audācissimē trānsire conantēs multitūdine tēlōrum reppulērunt prīmōsque equitātū circumventōs interfēcērunt. 11. Hī novissimōs adortī et multa mīlia passuum prosecūtī magnam eōrum partem fugientium concīdērunt. 12. Equitēs nostrī cum funditōribus sagittāriīsque flūmen trānsgressī cum hostium equitātū proelium commīsērunt.

1. Caesar equitātū praemissō omnibus cōpiīs subsequēbātur. 2. Omnibus aedificiīs incēnsīs statim ad castra Caesaris contendēbant. 3. Hīs datīs mandātīs eum dīmittit. 4. Hostēs vadīs repertīs partem suārum cōpiārum trādūcere conantur. 5. Belgae paulisper ad oppidum morātī agrōsque Rēmōrum dēpopulātī omnibus vicīs aedificiīsque incēnsīs ad castra Caesaris omnibus cōpiīs contendērunt et ā mīlibus passuum minus duōbus castra posuērunt. 6. Hāc rē statim per speculātōrēs cognitā īnsidiās veritus exercitum equitātumque castrīs continuit. 7. Oppidum ex itinere oppūgnāre conātus, quod vacuum ab dēfēnsōribus erat, propter lātitudinem fossae mūrīque altitudinem paucīs dēfendentibus expūgnāre nōn potuit.

8. Armōrum magnā multitudine dē mūrō in fossam, quae erat ante oppidum, iactā et tamen circiter parte tertiā cēlātā atque in oppidō retentā portīs patefactīs eō diē pace ūsī sunt. 9. Omnibus centuriōnibus quartae cohortis occīsīs, sīgniferō interfectō, sīgnō amissō, reliquārum cohortium centuriōnibus aut vulnerātīs aut occīsīs, in hīs prīmīpīlō P. Sextiō Baculō, fortissimō virō, multīs gravibusque vulneribus cōfectō, Caesar scutō ūnī ab novissimīs dētractō, quod ipse eō sine scutō vēnerat, in prīmam aciem prōcessit. Eius adventū redītegrātō animō mīlitibus paulum hostium impetus tardātus est.

1. Decima legiō per tribūnōs mīlitum Caesarī grātiās ēgit, quod dē eā optimum iūdicium fēcerat. Decima legiō per tribūnōs mīlitum Caesarī grātiās ēgit, quod dē sē optimum iūdicium fēcisset. 2. Petunt Bellovacī, ut clementiā ac mānsuetūdine suā in sē utātur. 3. Dat negotium Senonibus reliquīsque Gallīs, quī finitimī Belgīs erant, ut ea, quae apud eōs gerantur, cognōscant sēque dē hīs rēbus certiōrem faciant. 4. Labiēnō ā Caesare imperātum est, nē proelium committeret, nisi ipsius cōpiae prope hostium castra vīsae essent. 5. Equitātum in Aquitāniam mīsīt, nē ex hīs nātiōnibus auxilia in Galliam mitterentur.

6. Labiēnō mandat, ut in finēs Rēmōrum contendat eōsque in officiō contineat. 7. Belgae verēbantur, nē omnī Galliā pācātā ad sē exercitus noster addūcerētur. 8. Duābus legiōnibus, quās proximē cōscripserat, in castrīs relictīs, ut, sī opus esset, subsidiō dūcī possent, reliquās sex legiōnēs prō castrīs in aciē cōstituit. 9. Prīmā luce cōfirmātā rē ab explorātōribus omnem equitātum, quī agmen novissimum hostium morārētur, praemīsīt. 10. Cottidiē equestribus proeliīs, quid hostis virtūte posset et quid nostrī audērent, perīclitātur.

1. Ubī prīma impedīmenta exercitūs nostrī ab iīs, quī in silvīs ábditī erant, vīsa sunt, ita ut intrā silvās ordinēs cōstituerant, subitō prōvolāvērunt impetumque in nostrōs equitēs fēcērunt. 2. Hīs facile pulsīs ac proturbātīs incrēdibilī celeritatē ad flūmen dēcucurrērunt, ut paene ūnō tempore et ad silvās et in flūmine hostēs vidērentur. 3. Cum dē imprōvisō celeriusque omnium opiniōne ad fīnēs Belgārum vēnisset, Rēmī, quī proximī Galliae ex Belgīs sunt, ad eum lēgātōs prīmōs cīvitātis mīsērunt. 4. Secundā vigiliā magnō cum strepitū ac tumultū castrīs ēgressī nūllō certō ordine neque imperiō, cum sibī quisque prīmum itineris locum peteret et domum venīre properāret, fēcērunt, ut cōsimilis fugae profectiō vidērētur.

5. Quod hostibus appropinquābat, cōsuētūdine suā Caesar sex legiōnēs expeditās dūcēbat. 6. Hōrum adventū tanta rērum commutātiō est facta, ut nostrī proelium redintegrārent. 7. Hostēs tantam virtūtem praestitērunt, ut, cum prīmī eōrum cecidissent, proximī iacentibus īnsisterent atque ex eōrum corporibus pūgnārent. 8. Atuātucī erant ex Cimbrīs Teutonīsque prōgnātī; quī cum iter in provinciam nostram facerent, iīs impedīmentīs, quae sēcum agere atque portāre nōn poterant, citrā flūmen Rhēnum dēpositīs custodiae ac praesidiō sex mīlia hominum relīquerant.

1. Caesar litterīs Labiēnī certior fiēbat omnēs Belgās contrā populum Rōmānum coniūrāre obsidēsque inter sē dare. 2. Caesar honōris Diviciācī atque Haeduōrum causā sē eōs in fidem receptūrum et cōservātūrum esse dixit. 3. Equitēs Trēverī Rōmānōs pulsōs superātōsque, castrīs eōrum hostēs potītōs cīvitātī renūntiāvērunt. 4. Caesar cum septimam legiōnem urgērī ab hostibus vīdisset, tribūnōs mīlitum monuit, ut paulātim sēsē legiōnēs coniungerent. 5. Atuātucī ubī turrim movērī et appropinquāre moenibus vīdērunt, novā et inūsitatā speciē commōtī lēgātōs ad Caesarem dē pāce mīsērunt.

6. Caesar Rēmōs cohortātus omnem senātum ad sē convenīre prīncipumque liberōs obsidēs ad sē addūcī iussit. 7. Sub vespērum Caesar portās claudī mīlitēsque ex oppidō exīre iussit, nē quam noctū oppidānī ā mīlitibus iniūriam acciperent. 8. Bellovacī cum sē in oppidum Bratuspantium contulissent atque ab oppidō Caesar circiter mīlia passuum quīnque abesset, omnēs maiōrēs natū ex oppidō ēgressī manūs ad Caesarem tendere et vōce sīgnificāre coepērunt sēsē in eius fidem ac potestātem venīre neque contrā populum Rōmānum armīs contendere.